

**THE ACADEMY OF MANAGEMENT
AND ADMINISTRATION IN OPOLE**

**MODERN
MANAGEMENT:
THEORIES, CONCEPTS,
IMPLEMENTATION**

OPOLE 2021

The Academy of Management and Administration in Opole

**MODERN MANAGEMENT:
THEORIES, CONCEPTS,
IMPLEMENTATION**

Monograph

Edited by Marian Duczmal,

Tetyana Nestorenko

Opole 2021

ISBN 978 – 83 – 66567 – 24 – 2

Modern management: theories, concepts, implementation. *Monograph.* Editors: Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2021, pp.394, illus., tabs., bibls. ISBN 978-83-66567-24-2.

Editorial Office:

The Academy of Management and Administration in Opole

45-085 Poland, Opole, 18 Niedziałkowskiego str.

tel. 77 402-19-00/01

E-mail: info@poczta.wszia.opole.pl

Reviewers

prof. Pavlo Zakharchenko, D.Sc, Berdyansk State Pedagogical University (Ukraine)

Sławomir Śliwa, PhD, the Academy of Management and Administration in Opole

Editorial Board

Chief editors

Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko

Editorial board members

Nadiya Dubrovina (Slovakia), Wojciech Duczmal, Oleksandr Nestorenko (Slovakia),

Iryna Ostopolets (Ukraine), Tadeusz Pokusa, Olga Tsybulko (Ukraine)

Publishing House:

The Academy of Management and Administration in Opole

45-085 Poland, Opole, 18 Niedziałkowskiego str.

tel. 77 402-19-00/01

Authors are responsible for content of the materials.

© Authors of articles, 2021

© Marian Duczmal, Tetyana Nestorenko, 2021

© Publishing House WSZiA, 2021

TABLE OF CONTENTS

Preface	5
Part 1. Management and administration in business	7
Priority goals of the occupational safety management in Ukraine during the pandemic	8
Cryptocurrencies – a new financial market. The rules. Security and risk	16
Paradigm of implementation of digital transformations of economic processes	27
Cost management: modelling asymmetric cost behaviour	35
Business cycle management based on innovative development	43
Elements of the methodology and research methods in management and quality sciences	50
The essence, structure and goals of logistics processes in the enterprise	60
The impact of global processes on labour relations accounting	69
Sources of basic transformations in the fields of strategic management of entrepreneurial action	75
Prospects and opportunities for performance contracting in Ukraine	87
Management of economic potential of agribusiness entities	93
Formation of the management system at the enterprises of organic production of agricultural products	105
Part 2. Management and administration in the services sector	114
The role of management in religion tourism	115
Unblocking the "Odra – Danube" waterway	121
Ways of reforming socially relevant services in the transport's sphere	142
Models of intelligent information management technologies	159
Socio-psychological factors and their influence on the financial sector	170
Financial and property securement of efficient activity of telecommunications enterprises in Ukraine	179
Formation of the risk profile of the funded pension system	187
Technological tools of business intelligence for effective management of the enterprise	195
Open banking: a new era in banking	213
Formation of the risk management system of JSC «Oschadbank»	222

Part 3. Management and administration in education	229
Academic success in the context of distance learning	230
Preparation of future doctors for professionally communicative interaction in future professional activities in the context of higher medical education ...	236
The influence of Europeanization on the higher education modernization in Ukraine	240
Social responsibility in educational management	246
Problems of forming an effective communication system of higher education institutions in Ukraine	254
Use of elements of the dual form of education in the training of future educational managers	263
Teaching first aid methods in schools and universities	270
Problems of professional and pedagogical training of future teachers: implementation of competence approach	281
Influence of the specific nature of sports activities on the development of interpersonal communication and collective interaction among students	286
Diagnosis of organizational culture and trends in its development in higher education	294
Part 4. Sociology of Management	309
Demographic forecast as a tool for regional and local social policy of future and long-term social policy until 2035 and 2050	310
Social management of the labour adaptation process	333
Sociological ethos experience of the regional bureaucracy	339
Project "Places of memory of the Ukrainian revolution of 1917-1921" as a pedagogical technology of national-patriotic education of schoolchildren and students	345
Youth unemployment and employment, social and legal aspects of standards and deviation	352
Problems and prospects of youth policy development in Mariupol in the conditions of decentralization	358
Multi-ethnic city as an active socio-cultural space for the formation of intercultural competence	364
Compatibility and efficiency of the team	371
Corruption as a social and governance problem in post-communist countries	378
Organization and management of telephone consultations	385
Conclusion	393

PROBLEMS AND PROSPECTS OF YOUTH POLICY DEVELOPMENT IN MARIUPOL IN THE CONDITIONS OF DECENTRALIZATION

Abstract. The article analyses the characteristics of youth policy in Mariupol in the conditions of decentralization. The normative-legal base of the new model of youth policy is characterized and the peculiarities of its practical implementation in Mariupol are investigated. The main problems and prospects of development of the youth sphere in the city on the basis of the conducted sociological research on the basis of the historical faculty of Mariupol State University are singled out.

Keywords: youth policy, Mariupol, decentralization.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ М. МАРІУПОЛЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Вступ

Процеси децентралізації, що розгорнулися в Україні після 2014 року, вплинули на всі сфери суспільного життя, у тому числі зміни торкнулися і молодіжної політики. Молодь завжди представляла значну цінність для суспільства, бо являється носієм інтелектуального, соціально-економічного, політичного, культурного потенціалу, виступає визначним фактором соціально-економічного прогресу. Саме тому забезпечення умов для її гармонічного розвитку має бути пріоритетною задачею держави. Процеси децентралізації призвели до значних зрушень у розвитку молодіжної сфери, реформування якої на сьогодні знаходиться в активній стадії. Місто Маріуполь, враховуючи особливості його соціально-політичної та економічної ситуації, має свої характерні особливості розвитку, у тому числі і в сфері молодіжної політики, що робить наше дослідження актуальним

Питання формування та реалізації молодіжної політики в Україні стали об'єктом наукового пошуку багатьох вітчизняних учених: Є. Бородіна, М. Головатого, В. Головенька, І. Льїнського, О. Корнієвського, Р. Сторожук, М. Метьолкіної, В. Чупрунова, А. Шаронова. Особливості та умови реалізації молодіжної політики на місцевому рівні досліджували М. Перепелиця, О. Кулініч, Є. Шайгородський; напрямки та завдання молодіжної політики на рівні територіальних громад аналізувала І. Пеша, реалізацію молодіжної політики в умовах децентралізації вивчали Т. Несват, С. Гринчишин. Однак при цьому залишилися недослідженими особливості розвитку молодіжної політики в межах окремих територіальних громад.

Мета дослідження

Виходячи з цього, метою нашого дослідження був аналіз проблем та перспектив розвитку молодіжної політики в м. Маріуполь під впливом процесів децентралізації.

¹ Tetiana Ivanets – Candidate of Political Sciences, Mariupol State University, Mariupol, Ukraine.

² Veronika Babenko – 3rd year student of "Bachelor", Mariupol State University, Mariupol, Ukraine.

Результати дослідження

У умовах децентралізації в Україні молодіжна політика набула нового змісту, змінилися підходи до роботи з молоддю на місцевому та регіональному рівнях з урахуванням основних принципів Європейської хартії про участь молоді в місцевому та регіональному житті (Переглянута Європейська хартія..., 2003). У 2017 р. за рішенням колегії Міністерства молоді та спорту України була схвалена «Модель реалізації молодіжної політики на рівні міської/селищної/ сільської ОТГ». Саме цей документ заклав підґрунтя для організації роботи з молоддю на всіх рівнях: національному, регіональному, місцевому. Центральним органом виконавчої влади у сфері молодіжної політики стало Міністерство молоді та спорту, функцію регіональних представництв мали виконувати структурні підрозділи з питань молоді обласних державних адміністрацій. Дана модель молодіжної політики формує новий підхід щодо роботи з молоддю та ґрунтується на міжсекторальній взаємодії з урахуванням усіх територіальних особливостей молодіжної роботи відповідно конкретних викликів часу та потреб молоді (Про модель реалізації молодіжної політики..., 2021).

До останнього часу в Україні молодіжна політика регулювалася державними органами, завдання молодіжної політики, напрями, форми роботи, напрями фінансування та обсяги формувались адміністративним шляхом. Європейська практика показує, що в західних країнах основне фінансування роботи з молоддю (до 85%) припадає саме на місцеві бюджети (Формування та реалізація..., 2017). Децентралізація в Україні сприяла переносу акценту з центральних органів управління на місцеві, визначаючи основним пріоритетом громадське залучення та соціальну активність молоді, та формуванню нових підходів в організації діяльності: від «роботи з молоддю» до «молодіжної участі».

Важливим кроком на шляху підтримки проектів і заходів громадських об'єднань і молодіжних ініціатив стали, по-перше, Державна цільова програма «Молодь України» на 2016-2020 роки, основною метою якої було створення сприятливих умов для розвитку та самореалізації української молоді, формування її громадської позиції та національно-патріотичної свідомості (Про затвердження Державної цільової..., 2020); по-друге, Концепцію Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки, схвалена Урядом 23 грудня 2020 р., яка базується на необхідності самореалізації та розвитку потенціалу молоді в Україні, її інтеграції у суспільне життя, з метою розвитку національної свідомості на основі суспільно-державних цінностей та відповідального громадянства (Про схвалення Концепції..., 2020).

В межах м. Маріуполь вперше проблеми децентралізації були винесені на громадське обговорення в межах громадської дискусії «Децентралізація у дії. Перші результати, можливості і виклики» 19 жовтня 2016 р., де серед іншого обговорювалися питання нових шляхів розвитку та демократизації у сфері молодіжної політики. Також важливим кроком на шляху до створення якісно нового бачення молодіжної політики в місті Маріуполь стало створення Молодіжного парламенту. Подібна модель координації молодих людей мала на меті мотивувати молодь до політичної участі у справах міста та країни (на поточний момент або у майбутньому) та підвищити обізнаність молодих людей у політиці та політичних процесах. Основними завданнями новоствореного парламенту було залучення молоді до соціальної активності, культурного розвитку, волонтерської діяльності тощо (Рішення Маріупольської міської ради..., 2016).

Активний поштовх для розвитку молодіжної сфери дала постанова Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2017 р. № 1014 «Про затвердження типових положень про молодіжний центр» (Про затвердження типових положень..., 2020). Багато у тому саме після її

впровадження розпочався процес модернізації молодіжної політики в Маріуполі. У 2017 р. був представлений проект «Гідна країна для гідних людей», який передбачав створення 85 інноваційних центрів для всебічного розвитку молоді і дітей у містах, районах, територіально об'єднаних громадах Донецької області. Метою проекту було сприяння всебічному розвитку молоді Донецької області шляхом неформальних та інтерактивних методів навчання, а також активізації діяльності населення та об'єднання їх зусиль у реалізації різноманітних проектів. Засновником молодіжних центрів виступила ГО «Маріупольська Спілка Молоді» за підтримки UNICEF, Датської Ради у справах біженців в Україні (DRC), Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) (Методичний посібник..., 2017).

Починаючи з 2017 р. у м. Маріуполь розгорнулася активна робота над єдиним баченням культурного життя населення загалом та молоді зокрема. Вона реалізовувалася за рахунок ряду культурно-масових заходів, круглих столів, форумів, які проводилися в місті. На всеукраїнський та на міжнародний рівень вийшли фестивалі, серед яких «ГогольFest» та «MRPL Cityfest». Проводилися кінофестиваль «Кіно і Ти», книжковий фестиваль, фестивалі «Mariupol Classic» і «Простір мрій» за підтримки Українського культурного фонду тощо. У 2019 р. в Маріуполі було відкрито центр нових можливостей «1991Mariupol» на базі бібліотеки імені Короленко, пріоритетним напрямком діяльності якого стала ІТ-індустрія. Його метою було визначено стимулювання молодих людей на створення стартапів, формування умов для фахівців сфери ІТ-технологій для відходу від надання сервісу та орієнтацію на створення власного продукту та розвиток свого бізнесу. Великим досягненням стало отримання Маріуполем за підсумками усіх культурних зрушень у 2020 р. статусу Великої культурної столиці України відповідно до рейтингу Українського культурного фонду (Реєстр програми..., 2020). Всі ці позитивні зрушення відбувалися за сприяння органів місцевого самоврядування, які активно підтримували громадські ініціативи спрямовані на розвиток молодіжної активності та соціокультурного збагачення молоді.

Враховуючи, що реформування підходів до молодіжної політики в місті продовжуються, важливо визначити основні проблеми та перспективи цього процесу. З цією метою на базі історичного факультету Маріупольського державного університету було проведене соціологічне дослідження, спрямоване на вивчення питання залученості молоді до громадського життя міста в умовах децентралізації. Генеральною сукупністю виступали 318 студентів денної форми, серед яких задля репрезентативності вибірки випадковим чином було обрано 85 осіб, які представляли різні курси та спеціальності факультету. Структура респондентів відповідала структурі здобувачів вищої освіти історичного факультету (за курсами та спеціальностями). Опитування проходило в он-лайн режимі за допомогою платформи для створення анкет Google-форми (Анкета «Проблеми та перспективи..., 2020).

Основною метою дослідження було визначення недоліків молодіжної політики з якими стикались респонденти як до впровадження реформи децентралізації, так і в умовах її реалізації та можливих перспективних напрямки розвитку молодіжної сфери.

Серед 85 респондентів, що пройшли анкетування, 76,5% було представників жіночої статі та 23,5% чоловічої, що приблизно відповідає загальному розподілу за статтю студентів історичного факультету.

Щодо вікової структури респондентів, то переважна більшість (75,3%) відноситься до вікової групи від 18 до 24 років, 23,5% опитуваних були віком до 18 років та 1,2% – від 35 до 44 років.

На питання «Чи змінився, на Вашу думку, за останні п'ять років рівень активності громадського життя в м. Маріуполь?» 56,5% опитуваних вважають, що рівень молодіжної політики під впливом децентралізації значно покращився, та разом з цим стало значно більше різноманітних проектів, громадських ініціатив та різноманітних заходів; 27,1% більш схильні до того, що ситуація трохи покращилась; 8,3% не можуть дати чіткої відповіді на це запитання. В свою чергу 5,9% респондентів вважають, що громадське життя стало не таким активним як колись, а 2,2% студентської молоді стан молодіжної політики оцінюють на колишньому рівні. Різко негативних відгуків не було виявлено під час опитування. Тобто, в цілому молодь відзначає позитивні зміни у сфері громадського життя в місті після початку процесів децентралізації.

Щодо наявних умов для реалізації та розвитку потенціалу для молоді у м. Маріуполь, то переважна кількість респондентів вважає, що умови створені лише частково. При цьому 22,4% респондентів схильні вважати, що гідні умови в м.Маріуполь вже існують, у той же час лише 8,2% студентів прийшло до висновку, що в їхньому місті зовсім не створені умови для реалізації власного потенціалу.

У сфері громадської активності переважна кількість опитуваних реалізує власний потенціал за рахунок тренінгів, розважальних заходів, молодіжних організацій та гуртків в навчальних закладах. Більшість респондентів хоча б раз приймали участь у громадському житті міста, що, без сумнівів, говорить про високий рівень молодіжної політики в сфері соціокультурного розвитку молоді та студентства зокрема.

З 2020 року в м. Маріуполь розпочала свою діяльність Молодіжна рада. Цю ініціативу можна вважати достатньо результативною, зважаючи на те, що на питання «Чи знаєте Ви про існування в м. Маріуполь Молодіжної ради?» 65,9% опитуваних відповіли «Так», та лише 34,1% - «Ні».

Щодо участі у громадських заходах, які проводяться в м. Маріуполь, то 20% студентів відповіли, що беруть участь, 48,2% частково залучаються до громадських заходів на рівні міста та лише 31,8% взагалі не приймають участь. Причинами не надто високих показників активності серед молоді є у 56,5% недостатня кількість вільного часу та у 27,4% недостатня поінформованість – студенти хотіли б долучитися до громадського життя, але не знають як це зробити. Це в значній мірі пов'язано з погано налагодженими каналами зв'язку між молоддю з одного боку та молодіжними центрами (установами), які займаються організацією заходів освітнього та культурного напрямку, з іншого. В свою чергу 16,1% студентської молоді не приймає участь в громадському житті, тому що їм бракує компанії.

На питання «Чи хотілося б Вам мати можливість більш активно залучатися до громадського життя міста?» 72,9% опитуваних хотіли б спробувати більш активно проводити вільний час та залучатися у майбутньому до громадського життя м. Маріуполь та лише 27,1% студентів змін не потребують. Саме такі показники свідчать про активну зацікавленість молоді у відстоюванні своєї життєвої позиції та прагнення до самовдосконалення за рахунок громадських ініціатив.

В місті Маріуполь починаючи з 2016 р. йде активна модернізація молодіжної політики, з метою вдосконалення сфери молодіжних ініціатив в м.Маріуполь працюють молодіжні центри, Молодіжний парламент та Молодіжна рада, які займаються питаннями підтримки молодіжних проектів, ідей та ініціатив. Однак лише 18,8% опитуваних впевнені в тому, що їх ідеї зможуть знайти підтримки у місті. В свою чергу 40% респондентів вважають, що в м. Маріуполь втілити свої ініціативи неможливо, а 41,2% не можуть впевнено сказати, чи зможуть вони реалізувати власні ініціативи в існуючих умовах.

Щодо способів втілення власних ідей та ініціатив, думки респондентів розійшлися. Переважна більшість звернулася би до органів місцевого самоврядування, до голови Міської ради. Деякі представники студентської молоді звернулися по допомогу до Молодіжної ради, молодіжних центрів у м. Маріуполь. Хоча переважна більшість не знає куди звертатися зі своїми ідеями та пропозиціями, що каже про недостатній рівень інформованості молоді.

На питання «Які громадські ініціативи, на Вашу думку, зроблять м. Маріуполь більш привабливим та комфортним для молоді?» 53% опитуваних відповіли, що саме активізація культурного життя (концерти, виступи відомих діячів культури, зустрічі, виставки тощо) зробить м. Маріуполь більш привабливим та комфортним для молоді. Також велика кількість респондентів вважають, що місто зробить більш привабливим та комфортним для молоді розвиток умов для професійного зростання та саморозвитку молоді (тренінги, курси, майстер-класи).

Також в рамках опитування у респондентів була можливість запропонувати власну ініціативу щодо покращення ситуації в м. Маріуполь. Всі запропоновані молодіжні ініціативи можна об'єднати декілька напрямків:

- остаточне позбавлення міста від корупції;
- створення нових сучасних площадок для спілкування та реалізації молодіжних громадських ініціатив, наприклад, модульного соціального центру з морських контейнерів для розвитку та самореалізації на новому неформальному просторі;
- розвиток соціальних та екологічних ініціатив;
- підтримка молодіжного волонтерського руху;
- подальша активізація культурного життя: кіно-гуртки, вдосконалені спортивні майданчики, концерти, квести тощо;
- розвиток сучасних напрямків для самореалізації та відпочинку молоді, наприклад, індустрії кіберспорту.

Висновки

Таким чином, процеси децентралізації безпосередньо впливають на всі сфери суспільного життя, у тому числі і на молодіжну політику. Молодіжний сектор являється невід'ємною частиною реалізації концепції децентралізації, оскільки молодь є однією з найважливіших складових сучасного українського суспільства. Проведене дослідження підтвердило тезу про те, що молодіжна політика в м. Маріуполь під впливом децентралізації активно розвивається. Респонденти відзначили, що з початком процесів децентралізації громадське життя в місті активізувалося. Переважна більшість молоді або приймає активну участь у житті міста, або хотіла б мати можливість більш активно залучитися до громадських ініціатив. Серед основних проблем, які гальмують розвиток молодіжної сфери, було відзначено недостатній розвиток системи інформування, яка б змогла ефективно донести інформацію до широкого загалу. Це перешкоджає більш активному залученню молоді до громадського життя міста та реалізації молодими людьми власних ідей.

Література

Анкета «Проблеми та перспективи залучення молоді до громадського життя м. Маріуполя в умовах децентралізації». URL : https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScP7saZt2YzPX_Y_IZY9KQ9-16DgVmMJ1XM8cBv9Zmk2SNauQ/viewform?usp=sf_link

- Методичний посібник «Молодіжні центри. Основні принципи та засади» (2017). Управління у справах сім'ї та молоді Донецької обласної державної адміністрації, комунальний позашкільний навчальний заклад «Донецький обласний дитячо-молодіжний центр». Краматорськ. 64 с. URL : https://dodmc.dn.ua/images/stories/Biblioteka/molodizni_centri.pdf (дата звернення : 15.12.2020)
- Переглянута Європейська хартія участі молоді в громадському житті на місцевому і регіональному рівні. Конгрес місцевих та регіональних влад Європи. 21.05.2003. URL : http://humanrightsukraine.org.ua/wp-content/uploads/2015/10/eu_charter_ukr.pdf (дата звернення:16.01.2021)
- Постанова Кабінету Міністрів України від 18.02.2016 № 148 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016-2020 роки». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2016-%D0%BF#n76> (дата звернення : 16.12.2020)
- Постанова Кабінету Міністрів України від 20.12.2017 № 1014. «Про затвердження типових положень про молодіжний центр» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1014-2017-%D0%BF#Text> (дата звернення: 11.11.2020)
- Реєстр програми Культурні столиці України / Український культурний фонд. URL : https://ucf.in.ua/m_programs/5dbb6944bfc13b3f7a50bfa4/register?type=rating (дата звернення : 20.12.2020)
- Рішення колегії Міністерства молоді та спорту України від 27.12.2017 № 7-1/3/17 «Про модель реалізації молодіжної політики на рівні міської/селищної/сільської ОТГ». URL : <http://dsmsu.gov.ua/index/ua/material/35078> (дата звернення:16.01.2021)
- Рішення Маріупольської міської ради від 23.12.2016 № 7/14-1072 «Про створення Молодіжного парламенту м. Маріуполя». URL : <https://mariupolrada.gov.ua/ru/page/molodizhna-rada> (дата звернення : 12.11.2020)
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.12.2020 № 1669-р «Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021-2025 роки» URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-derzhavnoyi-cilovoyi-socialnoyi-programi-molod-ukrayini-na-20212025-t231220> (дата звернення : 28.12.2020р.)
- Формування та реалізація державної молодіжної політики в Україні в умовах децентралізації (2017). Тернопіль : ТОВ «Тернограф». 100 с. URL : http://www.dsmsu.gov.ua/media/2017/11/16/9/Derjavna_dopovid_za_pidsymkami_2016_roku.pdf (дата звернення:15.12.2020)